

Izbaja vsaki četrtek in velja s poštnino vred iz v Mariboru z pošiljanjem na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . . . fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . . . fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino spajema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 37.

V Mariboru 26. decembra 1867.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

V kratkem bo „Slovenski Gospodar“ začel svoj drugi tečaj. Prinašal bo v oni isti obliki kakor dozdej naj boljše nauke in naj novejše skušnje o vino-, sadjo-, živinoreji in sploh vseh gospodarskih stvarih.

Razlagal bode vse deželne in državne razmere. Povedal bode v kratkem, kar se je važnega novega dogodilo po svetu posebno pa v slovenskih deželah. Razlagal bo pod naslovom „Pod Lipo“ marsiktero reč in besedo, ktera se v današnjih časih rabi v političnih in uradniških zadevah, pri umetnikih in obrtnikih itd.

Ne bo zamujeval tudi prinesiti večkrat potrebne zdravilske stvari. Konečno bo v vsakem listu oznanjal ceno žita in drugih gospodarskih pridelkov.

Častiti gospodje, kteri so bili naročeni prvo leto, so prošeni, naj se blagovolijo naročiti tudi za drugo leto. Nadalje prosimo sploh vse rodoljube in prijatelje za duševno in materialno pomoč, da bode, „Slov. Gospodarju“ mogoče doseči to, kar se od njega pričakuje.

Naročnina je zgoraj postavljena.

Vredništvo.

A. Kremplj.

(Poskus životopisne črtice.)

(Konec.)

Zastran jezika v Kr. knjigah je Prešeren razdražil tegale sršena rekši o njem: „Nisi je v glavo dobil, si dobil le slovensčino v kremplje, Duh prenemčeni slab, voljni so kremplji bili.“

Res je, Kr. beseda posebno oziroma na skladnjo ima mnogo neskladnega, vendar jezikoslovec si more iz njegovih spisov marsiktero kleno zrno posneti, narodu pa je beseda razumljiva, da si v večih primerih ima nemštvo za omero, ker naš narod je zveden in umen. Kr. slog je dostikrat čalaren, in prosti narod ga večkrat bolje zлага; vendar sme se mu nekako prizanesti za ono dobo. Sicer pa smem reči, da je Kr. mnogo več ljudstvu vcepil narodnega duha, nego Prešeren po svojih žalostinkah, da si je pesniško umetnost temeljito gojil. Vsak na svojem mestu.

Kr. čute belo ženo trkati pisal je oporoko, da bi pa imela veljavnost, čeravno je ne bi dokončal, podpisal je pod vsako točko svoje ime, in res, predno je dogotovil, padel mu je pisek iz roke.

Krempljna je naj više poslavlilo zgodovinsko delo „Dogodivščine“; v teh se je pokazal pravi učnik slovenskemu narodu, njegovo ime ostane neumrljivo. Da pa kdo zadovolji povse zgodovinstvu, ni zadosti zbiranje, pretres, vrejevanje in marljivo izdelavanje, razsodnost in očiščen okus; ni zadosti, da bistroumno zaluka skrite vzroke važnih zgođeb in skrivnih nagonov kakih del; ni zadosti, da je po modrijanstvu, znanosti raznih dežel, svetov in ljudi povzdignen na vzvišeno stališče, odkoder zamore pregledovati in ceniti djanje in gibanje ljudi, njihove značaje, razmere in zajme; ni zadosti, da vse reči gleda v pravi podobi; nego mora čutiti gorljivost za človeško in državljansko blagost in srečo, za domovino in svobodo; pregret mora biti ljubeznijo za vse, kar je blago

in dobro, ter srčnost imeti vzvišene resnice, kterimi je prešinen, očitno in glasno oznanjevati, da si naleti na ovire ali celo pregnanstvo. Te slavne lastnosti in sposobnosti so v obilni meri venčale Krempljna, kteri žive v tožnih absolutističnih časovih pisal je svobodno in neprestrašeno na korist in zdrav nauk narodu, kakor malokdo v sedanjih dneih; ni se plašil nikakih tudi naj večih bodi si posvetnih ali duhovnih glavarjev, ni trepetal pred nikomur, marveč naravno je razlagal tudi prekre zgodbe. Postavimo, Kr. uči na str. 6. svoje dogodivščine: „Indoevropska rodovina ima svoj početek v srednji Aziji pri velikih himalajskih gorah. Ta rodovina je že pred občinskim potopom tako daleč razširjena bila, da so neki rodovje od nje v tistem razlivu na kavkaskih, drugi na himalajskih gorah se obvarovali, ter odonod se potle razprostranili po priležečih dolinah in ravninah.“ Stroga cenzura one dobe ni zbrisala teh stavkov, čeravno so sedanje dni marsikteremu nevedniku in ozkoprsnemu šupeljaku trn v peti. Mojsejeva zgodovina ni občna, nego le judovskega rodu, sme se tedaj trditi, da je bil veliki potop ali povoden znanega jemu sveta, in nikakor se ne more izvajati, da se kje indi nikdor ne bi bil rešil. Na str. 25. graja po vsi pravici Slovence, da so od nekda bili taki bedaki, da so branili proso tuje, svoje pa so dali pozobati vrabljem. Na str. 65. pripoveda, da so Slovenci rod med rodom se črtili in večni prepir imeli med sebo ter za razpre voljo si rajši volili venanje poglavarje ali samodržce. O Madjarih pravi na str. 83.: Madjarji so bili takši ljudje, da se stari pisatelji čudijo previdnosti božji, kako je taki človeški izvrženosti prisodila toliko lepo deželo. Kadar bi imeli Otokarja za cesarja ozvati, papež je veli rekel: da v Alemaniji (to je v nemških deželah) imamo mnogo knezov in grofov, zakaj bi Slovence podignoli na cesarski sedež? (str. 139). Gospoda je rekla, da kmetovje in prosti ljudje, posebno Slovenci, naj z junci jedo seno, in z njimi se ima delati kakor z osli (str. 158). Slovenec! zapomni si tako gospodsko modrovanje. Sicer treba je omeniti, da ta knjiga ni brez pogršček, kakor navadno vsako zgodovinsko delo.

To je le bleđa črtica iz življenja toliko imenitnega Slovence. Enkrat še poskusim prositi vse prijatelje pok. Kr., naj blagovolijo meni, ali pa po časnikih naznaniti vsako najmenjšo drobtinico iz njegovega življenja in delovanja, da se dostojno spopolni životopis, ter vrstvi prihodnjemu Matičinemu koledarju. — Presrčna hvala g. A. Stranjšaku. R.

Gospodarske stvari.

Trsna bolezen.

V Francoski je to leto spet ona huda trsna bolezen, kteri natoroznanci „Oidium“ imenujejo, po mnogih krajih zlo nastopila in se po mnogih vinogradih zlo razširila. Spet se je soper to bolezen rabil trtin pepel ali tudi sploh pepel in kakor se trdi z dobrim vspehom. Neki vinorejec piše o tem tako le: „Ker se mi je priporočeno ravnanje prav pametno zdelo, sem ga skusil. V nekem vinogradu, v kterem se je imenovana bolezen zlo vkorenila, sem izbral pet trsov, kteri so skorej že celo od boleznii vmirali. Jednega teh trsov sem prepustil celo svoji osodi, okol drugih vseh pa sem skopal grabice blizo 8 palcev globoke, v kterih vsako sem del jeden pint navadnega pepela, ker drugega nisem imel, pridel sem vendar tudi malo golobjeka, na to sem ga